

להרמ"א ע"פ דעת בה"ע נחמנו. ונזכר ג"כ הכא גבי הכנה כן. מדתני לה גבי עוף. דדוקא בעוף צריכה בדיקה. ואח"כ מלאמתי בס' העיטור אות הבאה כתב. ומדנקט עוף [ר"ל במתניתין] ומשני לשניה [אפשר דכיון למ"ש לעיל דאמאי לא משני דהא בדקו היינו בבהמה] ש"מ שאם הכנה בהמה א' על ראשה לא תליא לאיסור' ואפי' בדיקה ל"ל דעור קרום הבהמה קשה הוא עכ"ל. וברוך ד' שהנחתי בדרך אמת עפ"פ ל"ע דיעון בש"ך ס"ס נ"ב ס"ק ח"י דלא סמך אסדרת בה"ע לחורא כי אם בצירוף דעת הרמב"ם ועוד פוסקים. ואעפ"כ סיים לכתחילה צריכה בדיקה עיי"ש. ע"כ נראה דהרמ"א לא התיר כי אם בנפחתה הגולגולת. דלא הוזכר ע"ז בש"ס בפירוש דלריכה בדיקה ואפשר דעכ"פ מנריך הרמ"א בדיקה לכתחילה. אך דסמכין על בדיקתו. וזה סמך אדעת העיטור ואו"ה. אבל בהכנה חולדה וכדומה לא רצה לסמוך על דעתם. וכ"כ מסידור לשון רמ"א שהיה בס"ב ובס"ג. ובסעיף ב' לא הזכיר להחיר בפירוש בבהמה. והסכמת אדם כתב דמירי דנפחת ע"י חולי ומשמע דבעוף אף כה"ג מחמירין. וכ"כ מדברי ה"ש"ש אמתניתין הכנה חולדה כו'. עיי"ש ש"ל וה"ה כל נקב שנמצא בגולגולת הדין כך עכ"ל וז"ע :

ביו"ד ס' ק"כ ס"י מספקא לן אם אומן קונה בשבט כלי לענין טבילה כלים. ולפ"ז כתב הח"א כלל ע"ג ס"ד וז"ל דישראל המחזיק הוטע שעשין זכויות ויש לו פועלים נכרים או להיפוך. יש לסמוך על המקילין ולעת הצורך כו'. ולריך להזהיר החנונים שיזהירו הלוקחים זכויות שלא יכרכו על הטבילה אם לא שהמחזיק הוטע נכרי ופועלים נכרים ע"כ. והעתיקו בפ"ת בס' זה. והיא תמוה מאוד. מלבד דלא דקדק בלשון וכתב פועלים דהוי שכירי יום [וכן הוא דרך בכל ההועטם] ובשכיר יום לא אמרינן קונה בש"כ. כמבואר בב"ב וז"ל דף ק"ב דדוקא אומן דהוי קבלן מספקא לן אי קונה בש"כ. אף גם זאת שכתב. דאם המחזיק הוטע נכרי והפועל ישראל תליא בספק זה. אין כאן שום ספק כיון דהמחזיק פרע להפועלים ישראלים. כבר נקטה להנכרי ולריך טבילה כדין ישראל שמכר כלי לנכרי. והספק בשו"ע הוא דדוקא אם האומן עצמו קונה תיכף הכלי מבעה"ב ערס שמכרו להבעה"ב :

(ע"כ מהרב ר' הענין)

(ואציג איזה גרגרים)

בב"ב דף ט' מניין למכור צימי סיפורו שמעמא אדם כו' דלמא עומאה בציבורים שאני דהא הסיס נבילה דמעמא אדם ואינו מעמא בנדים אלא עומאה בציבורין שאני. ועיין בתוס' שהקשו על גרסא זו דא"כ מאי מקשי משרץ שאין שייך אללו עומאה בציבורים שאין הבנדים לבוש שרץ. ורש"י פירש דעדיפא

מקשי

מדאורייתא לשי' רש"י] וא"כ לא הוי דומיא כחותך ביד וברגל. וא"ל אם נאמר דטעם המטריף שהיה בחר הכשר שחיה. הוא משום גזירה דקודם הכשר מ"מ בעוף שחוט בסכין רעה ליכא למיזר. דהא במיעוט קמא לא חשיב שהיה מה שחוט בסכין רעה. וזהו סר גם התלויה מ"ש כת"ר בדיובור שאח"ז על הש"ך. גם נ"ל דלפי' הר"ח דחשיב חתיכת מיעוט בתרא לשהיה. מוכח דס"ל דמדאורייתא אינו צריך אף לכתחילה לשחוט כל הסימן ודו"ק :

(הוספה לסי' ל' ס"ב מה שמביא משמי)

ועוד דרומיא דנקובת הוטע ופסוקת הנגרות דקמיה. וניקבה הקורבן וניקבו הדקין דבתריה הוי טריפות ברורות. ה"נ הכנה חולדה דתני באמצע הויא ג"כ טריפה ברורה. וע' חולין דף נ"ז א' אשמועת נף בעוף טריפה ושמואל אמר תיבדק. עיי"ש. אלמא דכל היכא דאמר טריפה לא מהני בדיקה. ועיין דף י"ח א' ואי לא מחמת ריאה כו' ובר"נ שם דמדקאמר טריפה לנמרי משמע ולא מהני לה בדיקה עיי"ש. והא דכתב רש"י במתניתין הכנה חולדה כו' חיישין לנקיבת קרום ע"כ. וכ"כ ה"ה הכנה חולדה. ליחסי משום דהיה קשה להו דאמאי תני הכנה חולדה. ליחסי נפחתה הגולגולת וניקב קרום של מוח. אלא דבא לשמועין דכיון דהכנה חולדה חיישין חו לנקיבת קרום. וזהו דמפרש בנמרא האין אתו יודעין אם ניקב הקרום. אבל מ"מ מתניתין מירי דניקב הקרום. כת"ש רש"י שם בדר"ה ואלו. מקום שעושה אותה טריפה דהיינו נקיבת הקרום. וכיון דכן יש להוכיח ממה שדחקו רש"י והמפרשים דאמאי נקט הך מתניתין. ולא כתבו דאחא לשמועין דלריך בדיקה בעוף. אע"כ דגם בבהמה צריך בדיקה. וזהו דבר פשוט. לא הוצרך למחני. והא דהקשה שם בש"ס. רב נחמן לרב ענן מר אמר רב בדיק ומכשיר כו' והתני לוי טריפות שמנו חכמים כו' יתר עליהן עוף. ולא משני דהא דבדקו רבן היינו בבהמה. צריך לומר דהוי ידעי דהיה התעשה בעוף. ועוד דסמך על הא דאמרו מננים ידו ובודק. ועיי"ש בתוס'. ורואה יותר ברורה מדברי הרשב"א והר"נ והרא"ש גבי נפלה לאור ונחמנו בני מעיה [דמבואר שם באותה משנה עצמה] הביאו דעת בעה"ע. דבעוף נפלה לאור צריך בדיקה. ובבהמה נפלה לאור חזק חילוק זה בנמרא. וכתבו עליו משום דלא הוזכר חילוק זה בנמרא. וכתבו ע"ז דאינו אלא דברי נבואות וחתרו למצוא טעם אמאי תני לה גבי עוף והשוו לנמרי בהמה לעוף דאף [בהמה] צריכה בדיקה יעו"ש. וא"כ ה"נ בהכנה חולדה. ותו כיון דאשכחו עומא אמאי תני הכנה בעוף. אין אתו רשאין לחלק בין בהמה לעוף. אולם לפ"ז נפחת מקור נאמן